

HELSETILSYNET

tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep

0032 OSLO

DERES REF: / YOUR REF:

VÅR REF: / OUR REF:

2016/1585 1 TKD

DATO: / DATE:

31. oktober 2016

Høringsuttalelse til forslag til endringer i folketrygdloven kapittel 11 om arbeidsavklaringspenger

Bakgrunn

Vi viser til Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat av 8. juli 2016 om endringer i folketrygdloven kapittel 11 om arbeidsavklaringspenger.

Arbeids- og sosialdepartementet presenterer et forslag til endringer i reglene for arbeidsavklaringspenger som skal bidra til å styrke insentivene til arbeid og aktivitet og gjøre ordningen mer målrettet. Departementet uttaler i høringsnotatet at praktiseringen av ordningen kan tyde på at terskelen for å få arbeidsavklaringspenger har blitt lavere enn det som er intensjonen med ordningen. Forslagene til endringer vil gi en høyere terskel for å komme inn i ordningen og en lavere terskel for å miste rettigheter i ordningen.

Endringer i reglene for arbeidsavklaringspenger kan gi flere mottakere av økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven

Departementet presiserer at sykdom skal være den vesentlige medvirkende årsaken til nedsatt arbeidsevne for at arbeidsavklaringspenger skal innvilges. Dersom nedsatt arbeidsevne skyldes mestringsproblemer, arbeidsledighet, økonomiske eller sosiale problemer skal Nav ikke yte arbeidsavklaringspenger. Departementet viser til en forskningsrapport fra Sintef¹ som påpeker at grupper som unge uten arbeidserfaring, rusmiddelmisbrukere og innvandrere med svak norskkompetanse har kommet inn i ordningen og Sintef anbefaler at inngangsvilkårene praktiseres strengere.

Departementet antar at en høyere terskel for arbeidsavklaringspenger vil gi en reduksjon i antall mottakere, noe som innebærer at Arbeids- og velferdsetaten kan gi tettere oppfølging til de som til enhver tid befinner seg i ordningen.

Helsetilsynet ser positivt på at det legges til rette for tett og god oppfølging av personer som mottar arbeidsavklaringspenger. Vi vil samtidig påpeke at dersom mange av disse brukerne i stedet må søke sosialhjelp, vil ikke en høyere terskel for arbeidsavklaringspenger føre til færre

¹ (Mandal, Jakobsen Ofte, Jensen og Osborg Ose 2015)

oppfølgingsoppgaver for Nav-kontoret som helhet. I høringsnotatet står det at innstramningene kan medføre *en viss* overgang til sosialstønad. Sosialhjelp er velferdsstatens siste økonomiske sikkerhetsnett. Nav-kontoret er forpliktet til å følge opp brukere som faller ut av andre ordninger og dermed må søke økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven. Helsetilsynet savner en analyse av hvor mange mottakere av arbeidsavklaringspenger som vil bli avhengige av økonomisk stønad som følge av innstramningene.

I de tre siste landsomfattende tilsynene med sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen er det konstatert lovbrudd i 80 % av de undersøkte kommunene og bydelene. Innstramningene i arbeidsavklaringsordningen kan føre til at enda flere brukergrupper henvises til en tjeneste som allerede er under sterkt press og har store problemer med å ivareta brukernes rettsikkerhet.

Utover dette har vi ingen andre merknader til høringen.

Med hilsen

Jo Kittelsen etter fullmakt
assisterende direktør

Tove Kristin Dalheim
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift

Saksbehandler: Tove Kristin Dalheim, tlf. 21 52 99 71